

#Ethischereflex

#Kindreflex

KARUS

TOONAANGEVEND IN
GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

Sarah Cornelis en Klaas Bauters
22 december 2021

centrum
moeder
en
baby
integrale zorg bij
psychische problemen na de bevalling

Tijds kader

- 13.30-13.45 **Intro**
- 13.45-14.45 **Kader**
- 14.45-15u **Pauze**
- 15-15.45u **Casus** uitwerken
- 15.45-16.00 **Afronding** en evaluatie

Vanuit het perspectief van een Moeder-Baby-Eenheid

- Behandeling van het ziektebeeld van de moeder (CURATIEF)
- Actief inwerken op de interactie moeder en baby via moeder, baby en de context (PREVENTIEF)
- Diade-gerichte kijk → triade
- PMH én IMH

“There is no such thing as a baby, only a mother-baby unit “
(dr. Donald W. **Winnicott**,, 1949)

Inleidend

Casus

Welke casus heb je in gedachten waarbij ethische dilemma's op de voorgrond stonden ?

Tegen welke casus liep je aan op ethisch vlak ?

Welke ethische dilemma's ervaar je regelmatig binnen je eigen (team)werking ?

Juridisch kader

- Rechten IVRK (0-18jaar)
- Vanuit Gezondheidszorg: rechten van de patiënt
- Vanuit Jeugdhulp: DRM Decreet rechtspositie van de minderjarige. Een -12 jarige heeft altijd inspraak, maar ouders en hulpverleners beslissen tenzij grondig gemotiveerd wordt dat de inschatting is dat de -12jarige wel bekwaam is. Een +12-jarige wordt vanuit vermoeden op basis van leeftijd altijd wilsbekwaam ingeschat, tenzij anders gemotiveerd wordt (vb mentale beperking).

Vanuit Strafwetboek:

- Art 458bis: een hulpverlener kan zijn beroepsgeheim doorbreken naar de procureur bij vaststelling van misdrijven op minderjarigen of kwetsbare personen (vb zwangere)
- Art 422bis: elke burger moet hulp bieden aan mensen die in een feitelijke toestand van groot gevaar verkeren
- Art 458ter: ifv een casusoverleg kan gedeeld beroepsgeheim toegestaan worden

Het ongebooren kind en de baby

- Geen rechtspersoonlijkheid
- Kan geen geïnformeerde toestemming geven
- Kan geen zorgvraag stellen zonder tussenkomst derden
- Wat met rechten van de patiënt ?
- Wat met wilsbekwaamheid ?
- Wat met vrijheidsbeperking en dwang ?

Ongeboren kind

- Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op prenatale **rechtsbescherming**
(ingediend door mevrouw Valerie Van Peel en de heer John Crombez)
- Is niet hetzelfde als een rechtspersoonlijkheid
- Zou het mogelijk maken iemand gedwongen op te nemen tijdens de zwangerschap ter bescherming van de ongeborene.
- Er is meer nodig !

Waarden

- **Autonomie:** Bevorderen van verantwoordelijkheid en keuzevrijheid
- **Beschermwaardigheid:** Beschermen van gezondheid en integriteit
- **Duurzaamheid:** Waarborgen van inzet van mensen, middelen en milieu
- **Participatie:** Verhogen van deelname aan gemeenschapsleven
- **Privacy:** Behoeden van persoonlijke levenssfeer
- **Rechtvaardigheid:** Streven naar juiste verdeling van middelen
- **Solidariteit:** Bijdragen aan welzijn van anderen en gemeenschap
- **Vertrouwen:** Geloven in mogelijkheden van ander en samenwerking
- **Welbevinden:** Verbeteren van welzijn en geluk
- **Zorgverlening:** Bieden van ondersteuning, herstel, zorg en behandeling
- **Cultuur/levensbeschouwing:** Respecteren van specifieke waarde

Fragment Babies

Waarden en normen

- Eigen waarden en normen als hulpverlener
- W & N vanuit het hulpverleningskader (kan sterk verschillen per sector en voorziening)
- W & N vanuit de maatschappij (evolutief)
- W & N vanuit juridisch oogpunt
- W & N vanuit cultureel oogpunt
- W & N kader van de ouder(s) en hun context

Grondhoudingen

Grondhoudingen

- Aandacht
- Responsiviteit
- Integriteit
- Verantwoordelijkheid
- Betrokkenheid

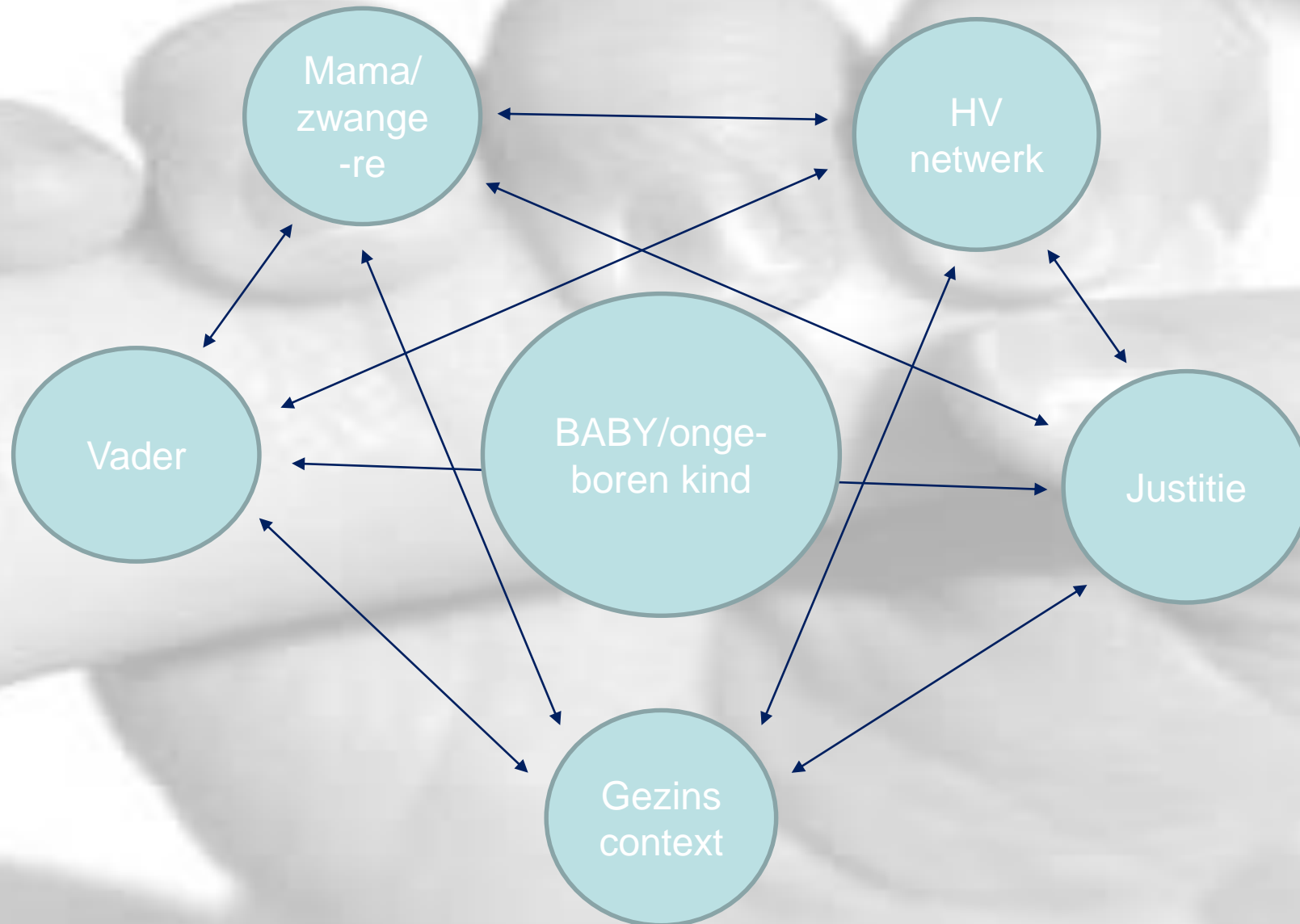

mildheid
zelfreflectie
moed
wijsheid
respect

Teamproces – enkele handvatten

1. Open dialoog
2. Subsidiariteitsprincipe
3. Tijd
4. Zorgvuldigheid
5. Duidelijke communicatie
6. Helderheid over verschillende standpunten en over proces en perspectief
7. Grenzen bepalen en hiernaar handelen

W&N in dialoog

Open dialoog

- Spreken over W & N – alle posities op tafel
- Spreken over de baby !
- Spreken voor de baby !! – baby ‘laten spreken’

Subsidiariteitsprincipe

Vrijwillige hulpvraag en hulpverlening

Zorgzame aanklappende hulpverlening

Zorgzame niet vrijblijvende hulpverlening

Gedwongen hulpverlening of interventie

Proces vraagt tijd

- Tijd maken
- Tijd kopen
- Veiligheid ondertussen maximaliseren
- Vroegdetectie en –interventie
(screening en detectietool – VLEN PMG)
- Bij voorkeur reeds tijdens de zwangerschap en zelfs in preconceptieperiode

Zorgvuldigheid

Duidelijke communicatie, helderheid, en grenzen

- De zorgen, doelstellingen, verwachtingen,... durven benoemen.
- Ruimte laten voor reactie
- Zo oordeelvrij mogelijk
- Wat zit in het bespreekbare en wat is begrensd ?
- Congruentie tussen wat je zegt en wat je doet
- De baby (ongeboren kind) in beeld houden. De baby laten 'spreken'

Mogelijke extra zorgpartners

- Zorgtafels Werf 1 : 1 gezin, 1 plan
- Zorgtafels Werf 2 : plaatsingsvoorkomend
- Expertentafel cfr Pondoproject
- Vertrouwenscentrum
- CKG
- Crisismeldpunt
- Connect 0-4
- Extreme situaties van acute onveiligheid: jeugdparket en politie

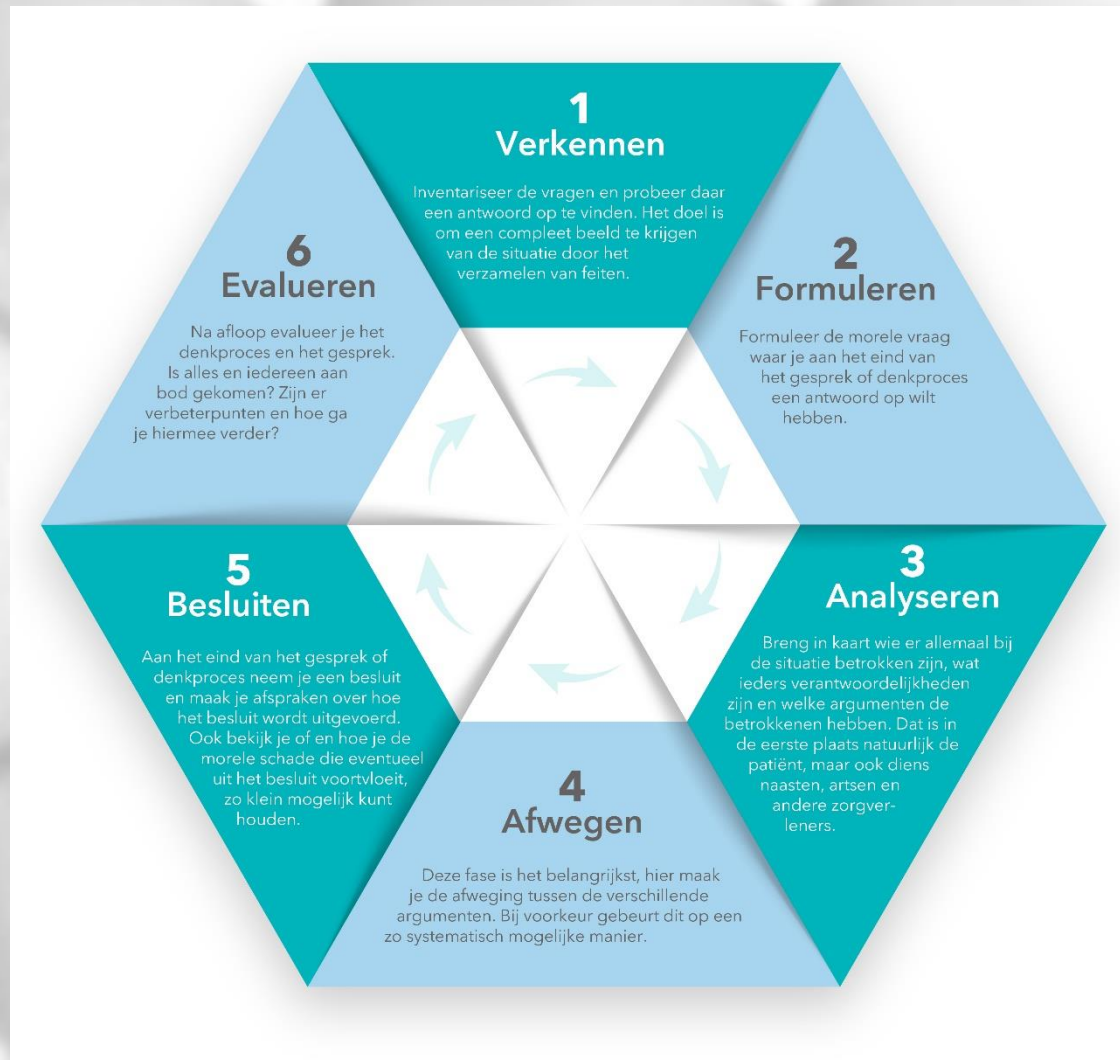

Stappenplan ethisch oordelen

- Moreel dilemma = botsing van verschillende waarden. Er is geen 'juiste' oplossing: zult altijd waarden schenden.
- Stappenplan biedt **handvatten** om de argumenten af te wegen.
- Er zijn verschillende methoden om een ethisch vraagstuk te analyseren, maar de **kern** ervan is altijd gelijk: **Structuur** aanbrengen in het denken. Op die manier kun je werken naar onderbouwde conclusie.

Stappenplan ethisch oordelen

bron <https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/ethische-toolkit/zelf-aan-de-slag.htm>

Stappenplan: Toegepast

1. Verkennen: inventariseer de vragen, multidisciplinair, focus op de feiten, geen meningen.
2. Formuleren: op welke morele vraag wil je een antwoord, zo concreet en precies mogelijk.
3. Analyseren: wat zijn argumenten voor of tegen en wees je bewust van de onderliggende waarden en normen

Stappenplan: Toegepast

4. Afwegen van de verschillende argumenten
5. Besluit om de morele schade zo klein mogelijk te houden, rekening houdend met de gevolgen
6. Evalueren hoe het proces gelopen is, iedereen aan bod gekomen, ...

Wat als Wardje als 20 jarige voor je staat ?

A grayscale photograph of a hand holding several smooth, light-colored stones. The hand is positioned horizontally across the middle of the frame, with the fingers slightly curled around the stones. The stones are of various sizes and are arranged in a line across the palm. The background is a soft, out-of-focus light gray.

Evaluatie

Wat neem je mee?

Uit de workshop?

Vanuit deze dag ?

**Sarah Cornelis
Klaas Bauters
Moeder-Baby-Eenheid
Karus Campus Gent**

Sarah.cornelis@karus.be
klaas.bauters@karus.be

www.karus.be

KARUS

TOONAANGEVEND IN
GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG